

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 15 päivänä joulukuuta 2020

955/2020

Laki

oikeushallinnon valtakunnallisesta tietovarannosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään lainkäyttöasioiden käsittelyä ja täytäntöönpanoa sekä oikeusministeriön hallinnonalan tutkimus- ja suunnittelutoimintaa palvelevasta oikeushallinnon valtakunnallisesta tietovarannosta, siihen tallennettavista tiedoista, tallennettujen tietojen luovuttamisesta ja muusta käsittelystä sekä tuomioistuinten, Syyttäjälaitoksen ja oikeusaputoimistojen velvollisuudesta liittyä tietovarantoon ja toimittaa siihen tietoja.

Oikeushallinnon viranomaiselle tehdyn tai sille siirretyn tietopyynnön käsittelystä ja ratkaisusta, joka koskee kyseisessä viranomaisessa vireillä olevaan tai olleeseen asiaan kuuluvia asiakirjoja taikka tiedonsaantia tällaisista asioista pidetystä viranomaisen diarista tai muusta asiarekisteristä, säädetään erikseen.

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, tietojen luovuttamisesta oikeushallinnon valtakunnallisesta tietovarannosta ja siihen tallennettujen tietojen julkisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999). Henkilötietojen käsittelystä säädetään luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelystä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus), jäljempänä *tietosuojasetus*, tietosuojalaissa (1050/2018) sekä henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetussa laissa (1054/2018).

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *tuomioistuimella* yleisiä tuomioistuimia, yleisiä hallintotuomioistuimia ja erityistuomioistuimia;

HE 110/2020
LaVM 11/2020
EV 137/2020

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/680 (32016L0680); EUVL L 119, 4.5.2016, s. 89

2) *oikeushallinnon viranomaisella* tuomioistuinta ja Syyttäjälaitosta sekä oikeusaputoimistoa silloin, kun se käsittelee ja ratkaisee oikeusapulaissa (257/2002) tarkoitettuja asioita.

2 luku

Tietovarannon rakenne ja ylläpito

4 §

Tietovarannon yleinen rakenne

Tietovaranto muodostuu ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä, diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä sekä raportointi- ja tilastointijärjestelmästä.

5 §

Velvollisuus liittyä tietovarantoon

Oikeushallinnon viranomaisella on velvollisuus liittyä tietovarantoon sekä välittää sen kautta ilmoituksia ja tietoja muille viranomaisille.

6 §

Velvollisuus toimittaa tietoja tietovarantoon

Tuomioistuimen on salassapitosäännösten estämättä tallennettava tekemänsä ratkaisu tai tiedot sen lopputuloksesta ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään sekä tehtävä siihen ratkaisemastaan asiasta ne merkinnät, jotka ovat välttämättömiä sille laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi. Edellä tarkoitetut tiedot voidaan toimittaa Oikeusrekisterikeskukselle muulla tavalla kuin tallentamalla tietovarantoon merkitsemistä varten tai tietojen välittämiseksi toiselle viranomaiselle, jos ratkaisun tai tietojen tallentaminen suoraan tietovarantoon ei ole teknisesti tai taloudellisesti tarkoituksenmukaista.

Syyttäjälaitoksen ja oikeusaputoimiston on salassapitosäännösten estämättä tallennettava tekemänsä ratkaisu tai sitä koskevat tiedot ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään. Edellä tarkoitetut tiedot voidaan toimittaa Oikeusrekisterikeskukselle muulla tavalla kuin tallentamalla tietovarantoon merkitsemistä varten, jos ratkaisun tai tietojen tallentaminen suoraan tietovarantoon ei ole teknisesti tai taloudellisesti tarkoituksenmukaista.

Oikeusministeriön asetuksella säädetään:

- 1) tavasta, jolla tiedot toimitetaan tietovarantoon;
- 2) ajankohdista, jolloin tietovarantoon on tehtävä merkinnät tai tiedot muutoin toimitettava;
- 3) merkintöjen muodosta tai tietojen toimittamisessa käytettävistä lomakkeista;
- 4) merkintöjen tekemisessä noudatettavista muista kuin 1–3 kohdassa tarkoitetuista teknisistä vaatimuksista.

7 §

Tietovarannon ylläpitoon ja kehittämiseen liittyvät vastuut

Oikeusrekisterikeskus toimii tietovarannon rekisterinpitäjänä.

Oikeusministeriö huolehtii tietovarannon kehittämisestä ja käyttöpalvelujen järjestämisestä.

Tietovarantoon tietoja tallentanut viranomainen on velvollinen huolehtimaan siitä, että:

- 1) sen tallentamat tiedot vastaavat viranomaisen ratkaisuja ja sen omiin rekistereihin tekemiä merkintöjä;
- 2) tietovarantoon on tehty tarpeelliset merkinnät tietojen oikeaksi välittämiseksi; ja
- 3) merkinnät on tehty rekisterinpitäjän asettamien teknisten vaatimusten mukaisesti.

3 luku

Tietovarannon käyttötarkoitus ja tietosisältö

8 §

Tietovarannon käyttötarkoitus

Ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmän käyttötarkoituksena on välittää tietoja oikeushallinnon viranomaisten ratkaisuksista niiden täytäntöön panemiseksi, merkinnän tekemiseksi viranomaisen rekisteriin, oikeusavun piiriin kuuluvien palkkioiden ja korvausten maksamiseksi sekä tietojen käyttämiseksi Syyttäjälaitoksen toiminnassa.

Diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisen käsittelyjärjestelmän käyttötarkoituksena on välittää oikeushallinnon viranomaisille tietoja vireillä olevan asian käsittelyn järjestämiseksi, selvittämiseksi ja ratkaisemiseksi ja valvonta- tai kehittämistehtävän suorittamiseksi sekä välittää yleisölle tietoja tuomioistuinten käsittelyssä olevista ja olleista asioista.

Raportointi- ja tilastointijärjestelmän käyttötarkoituksena on tuottaa tilastoja ja muita tietoaaineistoja oikeusoloista oikeusministeriölle, Tuomioistuinvirastolle ja oikeushallinnon viranomaisille niiden toiminnan suunnittelua ja seurantaan varten sekä hallinnonalalla toimivien tutkimus- ja selvitystehtäviä hoitavien yksiköiden käyttöön.

9 §

Tietovarantoon tallennettavat tiedot

Ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään saa tallentaa oikeushallinnon viranomaisen ratkaisun tai tiedot sen lopputuloksesta sekä oikeushallinnon viranomaisen ilmoittamia tai järjestelmään tallentamia tietoja laissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden toteuttamiseksi.

Diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnalliseen käsittelyjärjestelmään saa tallentaa tietoja oikeushallinnon viranomaisissa vireillä olevista asioista, niiden käsittelystä ja tehdyistä ratkaisuksista.

Raportointi- ja tilastointijärjestelmään saa tallentaa tietoja oikeusministeriön hallinnonalan viranomaisten asianhallintajärjestelmistä sekä tietoja muista näiden viranomaisten käsittelemistä asioista ja asioiden käsittelystä sekä niitä tietoja, jotka on poistettu ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä tai diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä, sekä tietoja Oikeusrekisterikeskuksen muista lain nojalla ylläpitämistä rekistereistä.

Tietovarantoon saa tallentaa oikeushallinnon viranomaisen käsittelemästä asiasta asiaa käsitelleen viranomaisen nimen, asian ja ratkaisun tunnistetiedot, viranomaisen ratkaisun tai tiedot sen lopputuloksesta, tiedot ratkaisun lainvoimaisuudesta ja tietojen välittämiseksi tarpeelliset tiedot.

10 §

Tietovarantoon tallennettavat henkilötiedot

Asianosaisesta luonnollisesta henkilöstä saa tietovarantoon perustietoina tallentaa henkilön nimen, henkilötunnuksen tai, jos sitä ei ole käytettävissä, tiedot syntymäajasta ja -paikasta, tiedot osoitteesta ja puhelinnumerosta tai muista yhteystiedoista sekä muut tietova-

rannon käyttötarkoituksen kannalta tarpeelliset tiedot. Muusta asiaan osallisesta saa tallentaa ne tiedot, jotka ovat tarpeen tietovarannon käyttötarkoituksen kannalta.

Asiaan osallisesta luonnollisesta henkilöstä saa ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tallentaa kuitenkin vain sellaisia tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa ja henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetun lain 11 §:ssä tarkoitettuja erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja, jotka on tallennettava tuomioistuimen diaari- tai muuhun asiakirjarekisteriin tai jotka ilmenevät oikeushallinnon viranomaisen ratkaisusta ja jotka ovat tarpeellisia tuomion täytäntöön panemiseksi, merkinnän tekemiseksi viranomaisen rekisteriin tai muiden oikeushallinnon viranomaisten laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

4 luku

Tietojen käyttö ja luovuttaminen

11 §

Tietoja tallentaneen viranomaisen oikeus käyttää tallentamiaan tietoja

Oikeushallinnon viranomainen saa salassapitosäännösten estämättä käyttää tietovarantoon tallentamiaan tietoja niiden käyttötarkoituksen mukaisesti lakisääteisten tehtäviensä hoitamisessa.

12 §

Oikeus hakea esiin ja käyttää tietovarantoon tallennettuja tietoja

Oikeushallinnon viranomainen saa salassapitosäännösten estämättä hakea esiin ja käyttää toisen oikeushallinnon viranomaisen ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tai diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnalliseen käsittelyjärjestelmään tallentamia tietoja, jos:

- 1) viranomaisen on lain mukaan otettava sellaiset tiedot huomioon vireillä olevan asian selvittämisessä ja ratkaisemisessa;
- 2) tiedot ovat tarpeen asiaa koskevien diaarimerkintöjen tekemiseksi tai muutoin vireillä olevan asian käsittelyn järjestämiseksi;
- 3) tietoja hakee ja käyttää Syyttäjälaitos sille säädetyn valvonta- ja kehittämistehtävän suorittamiseksi;
- 4) tietojen hakija on tuomioistuin, haettavat tiedot ovat muun tuomioistuimen kuin korkeimman oikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden tallentamia, tiedot sisältyvät ratkaisutietoihin tai ratkaisuasikirjoihin ja tiedot ovat tarpeen oikeuskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi.

Mitä edellä 1 momentin 4 kohdassa säädetään, ei sovelleta, jos tiedot koskevat siviili- tai sotilastiedustelua, maanpetos- tai valtiopetosrikoksia, anonyymiä todistelua, salaisia pakkokeinoja tai salaista tiedonhankintaa.

Tuomioistuimen oikeudesta saada toiselta tuomioistuimelta salassa pidettävä oikeudenkäyntiasiakirja oikeuskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi säädetään erikseen.

Hovioikeus saa salassapitosäännösten estämättä hakea esiin ja käyttää ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tallennettuja sellaisia tietoja, joita se tarvitsee sille tuomioistuinlain (673/2016) mukaan kuuluvan valvontatehtävän suorittamiseksi.

Korkein oikeus, korkein hallinto-oikeus ja Syyttäjälaitos saavat salassapitosäännösten estämättä hakea esiin ja käyttää tuomioistuin- ja syyttäjän toiminnan suunnittelua ja seurantaan varten välttämättömiä tietoja, jotka syyttäjät tai tuomioistuimet ovat tallentaneet raportointi- ja tilastointijärjestelmään.

Oikeusministeriö saa salassapitosäännösten estämättä hakea esiin ja käyttää toimintansa sekä oikeusministeriön hallinnonalan toiminnan suunnittelua ja seurantaan varten raportointi- ja tilastointijärjestelmään tallennettuja tietoja.

Tuomioistuinvirasto saa salassapitosäännösten estämättä hakea esiin ja käyttää tuomioistuintoiminnan suunnittelua ja seurantaan varten tietoja, jotka tuomioistuimet ovat tallentaneet raportointi- ja tilastointijärjestelmään.

13 §

Oikeusrekisterikeskuksen oikeus raportointi- ja tilastointijärjestelmään siirrettyjen tietojen käyttöön

Oikeusrekisterikeskus saa salassapitosäännösten estämättä käyttää ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä tai diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä poistettuja ja raportointi- ja tilastointijärjestelmään siirrettyjä sellaisia tietoja, jotka yksittäistapauksessa ovat tarpeen välitettävien tai rekisteröitävien tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi tai Oikeusrekisterikeskuksen tehtäväksi säädetyn asian ratkaisemiseksi, jos tällaisten tietojen käyttämisestä ratkaisun perusteena säädetään laissa.

14 §

Tietojen luovuttamisesta päättäminen

Oikeusrekisterikeskus päättää tietojen luovuttamisesta tietovarannosta.

Oikeusrekisterikeskus voi siirtää asianomaiselle viranomaiselle käsiteltäväksi tietopyynnön, joka koskee oikeusaputoimistossa, Syyttäjälaitoksessa tai tuomioistuimessa viireillä ollutta tai käsiteltyä asiaa taikka merkintöjä, joita koskevien tietojen antamista tuomioistuin on rajoittanut 16 §:n 2 momentin nojalla.

15 §

Tietojen luovuttaminen

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, Oikeusrekisterikeskus saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä luottotietotoiminnan harjoittajalle, luotto- ja vakuutuslaitoksille ja muille, jotka tarvitsevat tietoja luoton myöntämistä ja valvontaa varten, luottotietoina käytettäväksi sellaiset tiedot maksun laiminlyönnistä, jotka lain mukaan saadaan tallentaa luottotietorekisteriin.

Ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään ja diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnalliseen käsittelyjärjestelmään tallennettuja rikostuomioihin ja rikkomuksiin tai niihin liittyviin turvaamistoimiin liittyviä henkilötietoja saa luovuttaa henkilöä koskevaa päätöksentekoa tai arviointia varten vain, jos tiedon pyytäjällä on oikeus saada tietoja rikosrekisteristä, jollei laissa erikseen toisin säädetä.

Oikeusrekisterikeskus voi salassapitosäännösten estämättä tuottaa tietovarannosta tietoineistoja noudattaen, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 21 §:ssä säädetään.

16 §

Tietojen luovuttaminen yleisen tiedonsaantioikeuden perusteella

Oikeusrekisterikeskus saa sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 28 kohdassa säädetään tietojen salassapidosta, luovuttaa diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä oikeudenkäynnin perustietoja tai muita tuomioistuimen diaaritietoja, jos:

1) luovutettavat tiedot tuomioistuimen hallussa ovat oikeudenkäynnin julkisuudesta annettujen säännösten mukaan julkisia;

2) tuomioistuin ei ole 2 momentin mukaisesti rajoittanut tiedon antamista valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä; ja

3) hakuperusteena ei käytetä henkilön nimeä tai muuta henkilön tunnistetietoa.

Hallintotuomioistuin ja vakuutusosasto voivat rajoittaa tiedon antamista yleisen tiedonsaantioikeuden perusteella diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä siihen merkitsemästään asianosaisesta tai muusta asiaan osallisesta. Yleinen tuomioistuin voi vastaavasti rajoittaa tiedon antamista merkitsemästään turvapaikanhakijasta tai asianomistajasta rikosasiassa.

Oikeusrekisterikeskus voi sen estämättä, mitä 1 momentin 3 kohdassa säädetään, luovuttaa journalistisiin tarkoituksiin sellaisia oikeudenkäynnin perustietoja ja muita diaaritietoja diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä, jotka tuomioistuimessa ovat julkisia ja joiden antamista tuomioistuin ei ole rajoittanut 2 momentin nojalla. Tiedot voidaan luovuttaa myös sähköisessä muodossa.

17 §

Tietojen luovuttaminen sähköisessä muodossa

Oikeusrekisterikeskus voi luovuttaa tietoja sähköisessä muodossa:

1) ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä viranomaiselle oikeushallinnon viranomaisen ratkaisun täytäntöön panemiseksi tai merkinnän tekemiseksi viranomaisen rekisteriin;

2) ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä sekä diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä oikeuskanslerille ja eduskunnan oikeusasiamiehelle oikeushallinnon viranomaisiin kohdistuvaa laillisuusvalvontaa varten sekä valvontatoiminnan suunnittelemiseksi ja vireillä olevan asian käsittelemiseksi;

3) ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä 15 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa niille, jotka säännönmukaisesti tarvitsevat tietoja luoton myöntämistä ja valvontaa varten tai jotka harjoittavat luottotietotoimintaa.

5 luku

Erinäiset säännökset

18 §

Tietojen poistaminen

Oikeusrekisterikeskuksen on poistettava henkilötiedot ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä sekä diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä kymmenen vuoden kuluessa siitä, kun asia on ratkaistu.

19 §

Viittaus rikoslakiin

Rangaistus tietosuojarikoksesta säädetään rikoslain (39/1889) 38 luvun 9 §:ssä.

20 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021.

Tällä lailla kumotaan oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annettu laki (372/2010).

955/2020

Muulla laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään tarkoitetaan tämän lain voimaan tultua viittausta oikeushallinnon valtakunnalliseen tietovarantoon.

Helsingissä 11 päivänä joulukuuta 2020

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson